

วรรณคดีเกี่ยวกับ

คณะกรรมการวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปี ๒๕๐๕ ได้ทำการวิจัยขั้นต้นเรื่อง มหาวิทยาลัยโดยพิจารณาปัญหาใหญ่ ๓ ประการ เช่นปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ เหมาะสม พบว่าปัญหานี้ไม่มีข้ออยู่ที่ขาดแคลนจำนวนอาจารย์แต่อยู่ที่ขาดแคลนอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพ สูงพอสมควร เพราะ เมื่อเทียบอัตราส่วนระหว่างนิสิตชั้นปริญญาตรีกับจำนวนอาจารย์ทั้งหมดของ มหาวิทยาลัยจะได้อัตราส่วนนิสิต ๘.๘ คนต่ออาจารย์ ๑ คน ส่วนอัตราส่วนระหว่างนิสิตชั้นปริญญาตรี ทั้งหมดกับอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือประสิทธิภาพสูง (คำนวณปริญญาโทขึ้นไป) จะเป็นนิสิต ๒๘ คนต่อ อาจารย์ ๑ คน ยกเว้นคณะอักษรศาสตร์ อัตราส่วนนิสิต ๑๑๖ คนต่ออาจารย์ ๑ คน

คณะกรรมการวิจัยเรื่องมหาวิทยาลัย ใหม่ต่อมาได้ทำการวิจัยต่อโดยใช้กรรมการที่เป็น ผู้แทนของแต่ละคณะรวบรวมข้อมูลในเรื่องการขาดแคลนอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเหมาะสมพบว่า

๑. จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำที่สอนนิสิตโดยไมรวมชั่วโมงของอาจารย์ วิชาเรียนสำคัญทั้งสิ้นสัปดาห์ละ ๓๕๕๔ ชั่วโมง มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น ๓๓๕ คนเฉลี่ยแล้วอาจารย์ ประจำต้องเข้าสอนในห้องบรรยายหรือห้องปฏิบัติการ เฉพาะที่ปรากฏสอนตามตารางสอนกันละ ๑๐.๗ ชั่วโมง ถ้าอาศัยหลักการที่ว่าถ้าทำการสอนในห้องบรรยายหรือห้องปฏิบัติการ ๑ ชั่วโมงต้องเตรียม การสอนหรือดูงาน ๒ ชั่วโมง อาจารย์คนหนึ่งจะต้องทำงานอย่างน้อยที่สุดประมาณสัปดาห์ละ ๓๒.๑ ชั่วโมงทั้งนี้ไมรวมงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนเช่น งานบริหาร งานวิจัย และงานให้บริการ แก่คณาจารย์อื่นในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัย

๒. ปริมาณอาจารย์ประจำที่สอนเป็นประจำทุกประเภทรวมทั้งที่เป็นชาวต่างประเทศ อาจารย์ที่เกษียณและอาจารย์ว่างเหมาะจำนวน ๕๗๕ คนสอนนิสิตทั้งมหาวิทยาลัยจำนวน ๕๗๖๐ คน

คณะกรรมการวิจัยเรื่องมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รายงานขั้นต้นเรื่อง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระนคร ๒๕๐๕
คณะกรรมการวิจัยเรื่องมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รายงานการวิจัย
เรื่อง การขาดแคลนอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเหมาะสม พระนคร ๒๕๐๕

เฉลี่ยแล้วมีอาจารย์ประจำทำการสอนทุกประเภท ๑ คนต่อนิสิต ๑๐ คน ถ้าคิดเฉพาะอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยแท้ ๆ จะกลายเป็นอาจารย์ ๑ คนต่อนิสิต ๑๗.๑ คน

๓. ระกับการพิจารณาของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยกักจากประเภทนี้ฉบับครหรือปริญญาที่อาจารย์แต่ละคนได้มา ในจำนวน ๓๓๕ คนมีค่ากว่าปริญญาตรี ๑ คน ปริญญาตรี ๑๕๕ คน ปริญญาโท ๑๔๓ คน ปริญญาเอก ๓๖ คน

จำนวนรศ สุธาภักดิ์ ได้วิจัยบทบาทหัวหน้าฝ่ายวิชาการของสถาบันฝึกหัดครู ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายและงานในหน้าที่พร้อมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของผู้อำนวยการอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่ถึงกว่าในพ.ศ. ๒๕๐๔ จากสถาบันฝึกหัดครู ๒๗ แห่ง รวม ๕๔ คน โดยการส่งแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบกำหนดมาตราส่วน (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open end) ผู้วิจัยประมวลข้อมูลที่ได้นำจัดเป็นหมวดหมู่โดยไม่มี การทดสอบค่าสถิติ สรุปได้ผลการวิจัยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้คือ การปฏิบัติงานในหน้าที่ของฝ่ายวิชาการทั้งในสถาน การบริหาร การบริการ หน้าที่ประจำและหน้าที่พิเศษดังนี้

๑. ปริมาณงานในหน้าที่การบริหารงานของฝ่ายวิชาการ

๑.๑ เวลาที่ใช้ในการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายวิชาการของสถาบันขนาดใหญ่ ใช้เวลา ๒๖.๗ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

๑.๒ มีโครงการปรับปรุงการปฏิบัติงานเฉลี่ยปีละ ๕.๓ โครงการ

๑.๓ มีปัญหาที่ฝ่ายวิชาการรับผิดชอบเฉลี่ยในภาคการศึกษา ๑-๑๐ ปัญหา

๑.๔ จำนวนหมวดวิชาที่อยู่ในความรับผิดชอบ ๑๓ หมวด

๑.๕ จำนวนอาจารย์ที่ฝ่ายวิชาการจัดตารางสอนให้ใน ๑ ภาคเรียน ๑๒ คน

ในสถาบันขนาดเล็กและ ๔๕ คนในสถาบันขนาดกลาง

๒. ปริมาณงานในหน้าที่การให้บริการของฝ่ายวิชาการ

๒.๑ จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพทางวิชาการ เฉลี่ยไม่เกิน ๕ ครั้ง

จำนวนรศ สุธาภักดิ์ บทบาทหัวหน้าฝ่ายวิชาการของสถาบันฝึกหัดครู วิทยานิพนธ์
ชั้นการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๔

๒.๒ จัดอบรมทางวิชาการ แก่ครูนอกสถานที่เฉลี่ยปีละ ๓ ครั้ง

๒.๓ ให้ความสำคัญช่วยเหลือส่งเสริมความรู้แก่นักเรียนเป็นหมู่เฉลี่ยประมาณ ๓-๕ ครั้ง

๒.๔ จำนวนนักเรียนที่ให้ความสำคัญส่งเสริมความรู้ความสามารถ เป็นรายบุคคล ทำได้ ๑๕ - ๓๐๐ คน

๓. ปริมาณงานในหน้าที่ประจำของฝ่ายวิชาการ

๓.๑ จัดประชุมหัวหน้าหมวดวิชาเฉลี่ยแล้ว เทอมละ ๓ ครั้ง

๓.๒ จัดประชุมอาจารย์ภายในหมวดวิชา เทอมละ ๓ - ๑๐ ครั้ง

๓.๓ หัวหน้าฝ่ายวิชาการติดตามเอาใจใส่ช่วยเหลือการสอนของอาจารย์เฉลี่ย เทอมละ ๓ - ๕ ครั้ง

๓.๔ ใช้เวลาติดตาม ปรับปรุง ส่งเสริมห้องสมุด ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ เฉลี่ยภาคเรียนละ ๔ - ๒๐ ครั้ง

๓.๕ ใช้เวลาออกติดตามและนิเทศการฝึกสอนเฉลี่ยเดือนละประมาณ ๒ - ๓ ครั้ง

๓.๖ ใช้เวลาสอนเฉลี่ยประมาณสัปดาห์ละ ๑๐ ชั่วโมง

๓.๗ ประชุมชี้แจงนโยบายโครงการทางวิชาการ เฉลี่ยภาคเรียนละ ๒ - ๔ ครั้ง

๓.๘ ใช้เวลาศึกษาหลักสูตร และ เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตนเอง เฉลี่ยสัปดาห์ละ ๒ - ๓ ชั่วโมง

๓.๙ จำนวนวันที่ใช้ในการทดสอบจนกระทั่งรายงานผลการ เรียนประมาณ ๑๐-๑๒ วัน

๔. ปริมาณงานในหน้าที่พิเศษของฝ่ายวิชาการ

๔.๑ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ในสถานศึกษาเฉลี่ย เทอมละ ๕ ครั้ง

๔.๒ หัวหน้าฝ่ายวิชาการต้องเป็นกรรมการร่วมมือกับทางกรมหรือทางจังหวัด เฉลี่ยปีละ ๒ - ๓ ครั้ง

๔.๓ ฝ่ายวิชาการต้องประสานงานกับองค์การ และชุมชน เพื่อผลงานทางวิชาการ เฉลี่ยภาคเรียนละ ๓ ครั้ง

๔.๔ จำนวนชิ้นงานที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการต้องทำในหน้าที่พิเศษอื่น ๆ ของสถานศึกษาเฉลี่ยแล้วประมาณภาคเรียนละ ๓ - ๕ ชิ้น

วิชา เคมี เคมีอินทรีย์ โคทำการวิจัยและศึกษาการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ
 ของหัวหน้าวิชาคณิตศาสตร์ สํารวจความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ ของครูสอนวิชาคณิตศาสตร์
 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพในจังหวัดพระนครและธนบุรี โดยส่งแบบสอบถามไปยัง
 หัวหน้าวิชาคณิตศาสตร์ ๒๒ คน ครูสอน ๒๕ คน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพรวม
 ๒๓ แห่ง แล้วนำคำตอบเหล่านั้นมาคิดเป็นจำนวนร้อยละ แล้วทดสอบด้วยไคสแควร์ (Chi
 Square Test) และนํานอนพาราเมตริก สแตติสติก (Non - Parametric Statistic)
 ที่ชื่อว่า โคโมโกรอฟ สเมอนอฟ วัน แนมเปิล เทสต์ (Komogorov - Smirnov
 One - Sample Test) มาใช้ ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้คือ

๑. หัวหน้าวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนต่าง ๆ ที่กล่าวถึงมีชั่วโมงสอนเฉลี่ย ๑๕ ชั่วโมง
 ต่อสัปดาห์ งานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าวิชาที่จัดทำด้วยตนเองสูงสุด
 ไม่เกิน ๒๕ เปอร์เซ็นต์

๒. ครูคณิตศาสตร์มีชั่วโมงสอนเฉลี่ย ๑๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

แผนกวิจัยของสมาคมการศึกษาแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา โคทำการวิจัยเรื่อง
 การฝึกอบรมผู้สอนตัวอย่างของคณะครุศาสตร์ในระดัอุดมศึกษา โดยการส่งแบบสอบถามและรวบรวม
 รวบรวมข้อมูล เพื่อหาค่าเฉลี่ยของข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
 และวินยาศึกษาการศึกษามีปีการศึกษา ๑๙๖๔ - ๑๙๖๕ จากตัวอย่างที่สุ่มมาได้ ผลการวิจัยสรุป
 ได้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการวิจัยนี้คือ จำนวนวิชาที่สอนเฉลี่ย ๓ วิชา ใช้เวลาสอนในห้องเรียน
 เฉลี่ย ๑๖.๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สอนนิสิตเฉลี่ย ๑๐๐ คน นอกจากนั้นยังพบว่ามี ๒๒ เปอร์เซ็นต์
 ของอาจารย์จะทำหน้าที่ปกครองนิสิตปริญญาตรี ๒๕ คน และมี ๒๕ เปอร์เซ็นต์ของอาจารย์

วิชา เคมี เคมีอินทรีย์ บทบาทของหัวหน้าวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสาย

อาชีพ วิทยาลัยนเรศวร การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๘

Research Division, National Education Association, " Sampling
 Study of the Teaching Faculty in Higher Education," NEA Research
 Bulletin, ๔๕:๑ , February, ๑๙๖๖ , P. ๑-๑๐

จะปกครองนิสิตปริญญาโท ๑๑ คน ในคําให้การวิจัยนี้มี ๔๔ เปอร์เซ็นต์ของอาจารย์ใช้เวลาห้
การวิจัยเป็น ๑๕ เปอร์เซ็นต์ของงานทั้งหมด อายุเฉลี่ยของอาจารย์เป็น ๔๓ ปี มีประสบการณ์
ในกําหนดการสอนในระดับอุดมศึกษา ๑๖ ปีมาแล้ว และสอนในสถาบันปัจจุบัน ๘ ปี ได้รับเงินเดือน
เฉลี่ย ๔๓๕๘ เหรียญอเมริกันต่อปีการศึกษา

นอกจากนั้นยังได้ขอค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของอาจารย์ประจำในระดับ
วิทยาลัยโดยดลิ่งนี้คือ จำนวนวิชาที่สอนเฉลี่ย ๔ วิชา ใช้เวลาสอน ๑๘ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
สอนนักศึกษาเฉลี่ย ๑๘๘ คน มี ๔๘ เปอร์เซ็นต์ของอาจารย์ปกครองนักศึกษา ๒๕ คนต่ออาจารย์
๑ คน อายุเฉลี่ยของอาจารย์คือ ๔๑ ปี มีประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษามา ๘ ปี สอนใน
สถาบันปัจจุบัน ๘ ปี ได้เงินเดือน ๓๘๘๒ เหรียญอเมริกันต่อปีการศึกษา

ดร. อาซิมอลค์ บี ซอร์ และ ดร. ช่าง บัวศรี ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์และ
ถกเถียงเนตความต้องการอาจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยใช้วิธีรวบรวมข้อมูลทั้งการ
ใช้แบบสอบถามตรวจสอบว่าอาจารย์แต่ละคนสอนวิชาอะไร วิเคราะห์จำนวนนิสิตทั้งหมดที่เรียน
วิชาต่าง ๆ และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิชาที่จัดสอนในชั้นปริญญาตรี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ในตอนข้อ ๑ ได้ขอเท็จจริงจากผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอาจารย์ว่า

- ๑. อาจารย์ส่วนใหญ่อายุยังน้อย ๒๔ เปอร์เซ็นต์อายุต่ำกว่า ๔๕ ปี ๑๑ เปอร์เซ็นต์
อายุสูงกว่า ๔๕ ปี อาจารย์ที่ไปปริญญาโท ๕๗ เปอร์เซ็นต์และอาจารย์ที่ไปปริญญาเอก ๓๗
เปอร์เซ็นต์ มีอายุต่ำกว่า ๓๕ ปี
- ๒. อาจารย์ที่ไปปริญญาโทขึ้นไปมีอยู่น้อย ประมาณครึ่งหนึ่งไปปริญญาตรี ปริญญาโท
ประมาณ ๔ ใน ๑๐ คน และประมาณ ๑ ใน ๑๐ คน ไปปริญญาเอก โดยเฉพาะจุฬาลงกรณ์

^๒ อาซิมอลค์ บี ซอร์ และ ช่าง บัวศรี " การวิเคราะห์และถกเถียงเนตความต้องการ
อาจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย " การศึกษาในประเทศไทย ๒๕๑๑ หน้า ๖๘ - ๗๓

มหาวิทยาลัยพระ เป็นดังนี้คือ จากจำนวนอาจารย์ ๕๓๑ คน เป็นปริญญาศรี ๒๗๖ คน ปริญญาโท ๑๔๐ คน ปริญญาเอก ๕๕ คน ส่วนอีก ๔๖ คนไม่มีรายงาน

- ๑. อาจารย์หญิงหญิงและชายคละกันไปทุกมหาวิทยาลัย อาจารย์สตรีมีบทบาทสำคัญในทุกระดับ แต่มีจำนวนไม่มากกว่าอาจารย์ชาย
- ๔. อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ชั้นต่ำ มีประมาณ ๕๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นอาจารย์ตรีหรือครูบรรยาย ๖ เปอร์เซ็นต์เป็นรองศาสตราจารย์ ๓ เปอร์เซ็นต์เป็นรองศาสตราจารย์ และ ๒ เปอร์เซ็นต์เป็นศาสตราจารย์

ในตอนที ๒. โคซอสรุปจากผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับการวิจัยนี้ว่า

- ๑. การขาดแคลนอาจารย์เป็นปัญหาวิกฤตยิ่งสำหรับมหาวิทยาลัยใหม่ ๆ
- ๒. การปรับปรุงคุณภาพของอาจารย์จำเป็นต้องให้อาจารย์ที่สอนอยู่ในปัจจุบันไปศึกษาต่อเพราะคุณภาพของอาจารย์เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องปรับปรุงให้สูงขึ้น
- ๓. การใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการ เป็นเครื่องวัดเก็บสถิติและแบ่งระดับอาจารย์ที่มีอยู่เพียงเล็กน้อย
- ๔. ควรกำหนดนิยามเกี่ยวกับปริมาณงานของอาจารย์ให้สอดคล้องคลงกับทุกฝ่าย รายงานนี้ถือว่าปริมาณงานสอนของอาจารย์ที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมที่สุดควร เป็นการสอนปี ชั้นเรียนจริง ๆ สัปดาห์ละ ๑๒ ชั่วโมง

จากรายงานการวิจัยที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า การศึกษาปัญหาในระดับอุดมศึกษานั้น เป็นที่สนใจแก่ผู้วิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศอย่างแพร่หลาย แม้กระทั่งในระหว่างที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา เรื่องลักษณะหน้าที่การ งานของอาจารย์ประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนี้ทางสโมสรอาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการสัมมนาว่าด้วยเรื่องวิกฤตการณ์ทางวิชาการในจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยซึ่งใช้การอภิปรายกลุ่มไม่ได้เปรียบเทียบให้เห็นเด่นชัดถึงเช่นที่ผู้วิจัยทำการ วิจัยอยู่ ส่วนมากรายงานการ วิจัยอื่น ๆ นั้นจะ เน้นให้เห็นเพียงข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่โดยไม่มี การใส่สถิติช่วย ในการทดสอบข้อมูลต่าง ๆ การวิจัย เรื่องนี้จึงเป็น เรื่องใหม่ที่ยังไม่มีผู้วิจัยมาก่อน